

Opportunities for Women and Men for the Period up to 2030]. Available at:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-2022-%D1%80#n15>

2. Glossary and Thesaurus of the European Institute for Gender Equality / Ed. M. Babak, O. Davlikanova, M. Dmitrieva, M. Kozir, L. Kompanzeva, K. Levchenko, M. Skorik, O. Suslova; updated ed. Kyiv: "Vistka", 2021. 170 p.
3. Hovorun T.V. Gender Psychology in the Subject-Action Dimension. *Human. Subject. Action. Philosophical and psychological studies*; under general edit. by V.O. Tatenko. Kyiv: Lybid, 2006. P. 92-117.
4. Kravets V. P., Kikinezhdii O. M. (Eds.) (2020) *Suchasni stratehii gendernoi osvity v umovakh yevrointehratsii: Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia* (Ternopil, September 10-11, 2020). Ternopil: TNPU, 288 p.
5. Kravets V., Kikinezhdii O., Vasylkevych Ya. (2023) Formuvannia genderno spravedyvoho seredovyshcha u zakladakh osvity Ukrainy: yevrointehratsiinyi kontekst. *Novyi kolehium – New Collegium*, no.1-2 (110), pp. 15-23. DOI:10.30837/nc.2023.1-2.15
6. Kremen V. G. The Philosophy of Human-Centrism in Educational Space Strategies. Kyiv: Pedagogical Thought, 2009. 520 p.

УДК 130.2

Кобелєва Даля Леонідівна

канд. філос. наук, доцент

кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування»

та соціально-гуманітарних дисциплін

Державний біотехнологічний університет (ДБТУ)

ORCID 0000-0003-3139-1561

АНТРОПОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМАТИКА ДОСЛІДЖЕННЯ

СПОЖИВАННЯ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ

Dalia Kobelieva

Cand. philos. sciences, Associate professor

UNESCO Chairs "Philosophy of Human Communication",

ANTHROPOLOGICAL ISSUES OF THE RESEARCH OF FOOD CONSUMPTION

Проблема споживання продуктів харчування в людському суспільстві виходить далеко за межі суто фізіологічної потреби та постає у якості соціокультурного феномену, який складається із багатьох компонентів, що є предметом дослідження окремих наук. Одним із напрямів дослідження проблеми споживання є антропологічний (людський) вимір. Саме людина зі своїми фізичними, фізіологічними, психологічними, соціальними, естетичними особливостями є суб'єктом споживання продуктів харчування.

Філософську антропологію можна визначити як «філософське вчення про природу (сутність) людини, що постає фокусом і метою філософського розмислу <...> Сутність сучасної західної філософської антропології зводиться до спроб визначити основи й сфери людського буття, індивідуальності, творчих можливостей людини, з неї та через неї пояснити її власну природу, сенс і значення усього світу. Один із засновників філософської антропології М. Шелер у праці «Положення людини у Космосі» (1928) обґрунтував завдання створення глибинної науки про людину, вважаючи, що основні проблеми філософії зводяться до питання: «Що є людина?» Згідно з його програмою філософського пізнання людини, філософська антропологія повинна об'єднати конкретно-наукове, предметне вивчення різних сторін і сфер буття з цілісним філософським опануванням. У цьому контексті він характеризував філософську антропологію як науку про метафізичне походження людини, її фізичне, психічне та духовне начало у світі, ті сили й потенції, які зумовлюють людський розвиток, і ті, які розвиває людина. Завданням антропології філософської є об'єктивне осмислення й використання нового наукового знання з метою відновлення цілісного філософського образу людини. [1]»

Таким чином, антропологія (зокрема, соціальна та філософська) намагаються дослідити та проаналізувати різноманітні виміри буття людини, до яких належить також і проблема споживання продуктів харчування. Французький філософ Ролан Барт у статті «Психо-соціологія сучасного харчування» (1982) зазначив із цього приводу: «Що таке їжа? Це не лише низка продуктів, які підлягають статистичному та дієтичному вивченню. Це водночас комунікативна система, запас образів, звід правил вживання, реагування та поведінки. Будь-яка їжа функціонує як знаки поміж членами певної групи <...> З антропологічного погляду вона, безперечно, є першою необхідністю; однак відтоді, як людина більше не харчується лише дикими ягодами, ця потреба дедалі чіткіше структурована. [2, с. 87; 4, с. 67.]»

«Вивчення харчування людини – тема надзвичайно велика й різноаспектна – об'єднує медичні, психологічні, морфологічні, фізіологічні, біохімічні дослідження та етнографічні спостереження, фольклор, аналіз широкого спектра археологічних джерел і письмових свідчень. Окреме коло проблем пов'язане з вивченням господарської діяльності, торгівлі та економічного укладу. Але їжа – це ще й культура, найважливіший чинник соціального та культурного життя людини, носій ідеалів і цінностей, компонент етнічної, релігійної, соціальної ідентичності. [3, с. 284]»

А отже, їжа в людській цивілізації стає одним із соціокультурних вимірів існування людини, що потребує соціального, історичного, культурного та філософського аналізу. Поєднавши та узагальнивши зазначені дискурси можемо говорити про специфічну галузь знання, що відображає зазначену проблематику на найбільш загальному рівні – філософія їжі.

Таким чином, можемо зробити висновок, про те, що тема споживання продуктів харчування є дуже актуальною в сучасному філософському дискурсі. Дослідження цього питання на філософському та соціальному рівні з точки зору антропології дає розуміння складності та багатовимірності феномена споживання продуктів харчування. Антропологічна перспектива зосереджує увагу на людині, як суб'єкті споживання та соціальній реальності, як середовищі,

в якому розгортається людське буття. Харчова культура тісно пов'язана як із світоглядом окремої людини, так і з соціокультурним контекстом, а отже, антропологічний вимір дослідження споживання продуктів харчування дає змогу розглянути значний шар світу культури.

Література:

1. Дика О. І., Ручка А. О. Антропологія філософська // Велика українська енциклопедія. URL: https://vue.gov.ua/Антропологія_філософська (дата звернення: 5.02.2024).
2. Медвідь І. М., Кітов М. Г. Соціально-психологічні і соціокультурні аспекти сучасного харчування. Diss. 2017.
3. Плюта О. П. Українська кухня в сучасному суспільстві. *Культура України*, 2017. (58).
4. Barthes R. Für eine Psycho-Soziologie der zeitgenössischen Ernährung. *Freiburger Universitätsblätter*, 1982. № 75. S. 65-73.

References:

1. Dyka O. I., Ruchka A. O. Antropolohiia filosofska // Velyka ukrainska entsyklopediia. URL: https://vue.gov.ua/Antropolohiia_filosofska (data zvernennia: 5.02.2024).
2. Medvid I. M., Kitov M. H. Sotsialno-psykholohichni i sotsiokulturni aspekty suchasnoho kharchuvannia. Diss. 2017.
3. Pliuta O. P. Ukrainska kukhnia v suchasnomu suspilstvi. *Kultura Ukrainy*, 2017. (58).
4. Barthes R. Für eine Psycho-Soziologie der zeitgenössischen Ernährung. *Freiburger Universitätsblätter*, 1982. № 75. S. 65-73.

УДК 94(477)

Анастасія Сергіївна Лапченко,